

65 LAT
SCENY
POLSKIEJ
TD

josef kainar

złotowłosa

těšínské divadlo
scena polska
Příspěvková organizace
Moravskoslezského kraje

dyrektor teatru cieszyńskiego **karol suszka** • zastępca dyrektora d.s. ekonomicznych
iris heclouá • kierownik artystyczny sceny polskiej **bogdan kokotek** • kierownik literacki
sceny polskiej **joanna wania**

josef kainar **złotowłosa**

baśń muzyczna

lidia chrzanówna

reżyseria **karol suszka** • przekład **edmund polak** • muzyka **andrzej macoszek**
scenografia i kostiumy **oleksander overchuk** • choreografia **františek blaták**
teksty piosenek **lena pešák** • opieka literacka **ladislav sliva**

spektakl zrealizowano przy wsparciu finansowym ministerstwa kultury rc
oraz miasta czeski cieszyn

65. sezon sceny polskiej td
premiera 20 lutego 2016 r.

obsada:

złotowłosa **joanna gruszka**

król **janusz kaczmarski**

janek **marcin kaleta**

babka **małgorzata pikus**

rybak I **piotr rodak**

rybak II **dariusz waraksa**

król, ojciec złotowłosej **grzegorz widera**

pies **joanna litwin**

kruk: ptaszek **patrycja sikora**

ryba **lidia chrzanówna**

kruk; mucha **klara kotas*** i **dorota kiedroń***

mrówczyk; ptaszek **iwona bajger**

oraz jako mrówki, muchy, kuchciki, damy dworu, pokojówki, ptaszki, księżniczki, paziowie:

štěpán halama, vojtěch kunz, natálie kaletová, daniel chowaniec,

jessika pietrzyková, romana salajová, adéla martinková, natálie rucká,

adéla valůšková, lucie sojková, arlinda mjekiqi, jan recman, arian mustafa,

klára minariková, tomáš salaj, michal horák, anna marie slobodová, radek vanduch,

matouš polášek, lukáš mikšik, diana murínová, tereza palouská, vendula sojková,

valentýna michalcová, hedvika jelínková, alexandra polášková, valérie branná,

michaela sutorý, šarlota pfefferová, karolína králová, tereza kusnierzová,

taťjana nesuadbová, jana františka pawelková, aneta berger, barbora mitrengová,

markéta kutnarová, andrea kouářová, alena jenknerová, anna minariková,

miluše blahutová, johana filipová, kamila wawrzaczová z podstawowych szkół

artystycznych (zuš) p. kalety w czeskim cieszynie i l. janáčka w hawierzowie

* uczennice II klasy polskiego gimnazjum im. j. słowackiego w czeskim cieszynie

inspicjent **anna kaczmarska**

sufler **iwona bajger**

josef kainar

był wybitnym czeskim poetą XX wieku. Urodził się 29 czerwca 1917 r. w Przerowie, gdzie jego ojciec był urzędnikiem Czechosłowackich Kolei Państwowych. Uczył się w gimnazjum, ale bardziej niż szkoła interesowała go muzyka. Grał na skrzypcach, fortepianie i gitarze, wraz z kolegami z klasy założył mały zespół muzyczny i grywali na różnych wieczorkach, nie tylko studenckich. Szczególnie zachwycił się jazzem, powstającym wówczas swingiem i murzyńskim bluesem. W związku z kolejnymi nominacjami ojca przeniósł się w 1935 r. do Ostrawy, gdzie ojciec został zawiadowcą na dworcu głównym. Ukończył gimnazjum w Hluczynie, które dziś nosi jego imię. Nadal zajmował się muzyką, zaczął również pisać wiersze.

Jego pierwsze wiersze opublikował ostrawski Dziennik Morawsko-Śląski i praskie Czasopismo Studenckie, wokół którego formowała się nowa generacja artystyczna. Kontakty Kainara z nową generacją zacieśniły

się w latach przedwojennych, które spędził w Pradze, studiując filologię czeską i francuską na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Karola. Zainteresowanie bluesem, który właściwie jest formą ballady epickiej, doprowadziło go do Karla Jaromira Erbena i jego ballad zawartych w zbiorze „Kytice”. Trudny czas okupacji pogłębił dodatkowo smutny ton jego poezji, który pobrzmiewa w jego pierwszych zbiorach – „Příběhy a menší básně” (1940), „Nové mýty” (1946) i „Osudy” (1947).

Po zamknięciu przez niemieckich okupantów czeskich wyższych uczelni Kainar wrócił do Ostrawy, gdzie pracował na kolei jako urzędnik, a wieczorami grywał w salonowej orkiestrze Doležala w kawiarni Savoy. Pisał wiersze, a dla orkiestry Doležala napisał teksty do utworów czołowych przedstawicieli amerykańskiej muzyki jazzowej Gershwina, Rodgersa czy Duke’a Ellingtona.

Po wojnie zajął się satyrą. Pisał wiersze satyryczne, nawiązał współpracę z praskim Teatrem Satyrycznym, który założyli bracia Oldřich i Lubomír Lipský. Jego rewia kabaretowa według opowiadań Václava Laciný pod tytułem „Cirkus Plechový” odniosła ogromny sukces – kilkaset spektakli. Kolejne lata spędził w Brnie, gdzie współpracował z tamtejszymi dziennikami, ponownie jako utalentowany satyryk. Oprócz wierszy satyrycznych dla radia (które były również publikowane w gazetach) napisał także trzy sztuki dla praskiego Teatru Satyrycznego – „Akce Ajbiš”, „Ubu se urací” i „Nebožtík Nasredin”. W tym czasie po raz pierwszy zajął się twórczością dla dzieci, w 1948 roku wydał książkę „Řikadla”. W 1950 r. ukazał się zbiór jego poezji „Ve-

liká láska”, który sam nazwał twórczą pomyłką. Wkrótce jednak ogromny sukces odniosła jego adaptacja teatralna jednej z baśni, którą zapisał Karel Jaromír Erben. „Złotowłosa” Kainara miała premierę 25 grudnia 1952 r. w praskim Teatrze Lalkowym, Kainar sam napisał muzykę i teksty piosenek. Sztuka odniosła wielki sukces i wielokrotnie wystawiały ją teatry lalkowe i dramatyczne. Dziś należy już do klasyki literatury czeskiej i teatru dla dzieci. Za „Złotowłosą” i za kolejny zbiór poezji „Český sen”, w którym opiewa wszystkich, którzy przyczynili się do przetrwania narodu czeskiego w najtrudniejszych czasach, Kainar otrzymał w 1954 r. nagrodę państwową za literaturę.

W kolejnych latach pisał ponownie teksty piosenek, przede wszystkim dla orkiestry Gustava Broma. Teksty piosenek zebrał w dwóch książkach: „Moje blues” (1966) i „Miss Otis lituje...” (1969). O jakości tekstów Kainara świadczy, iż do dziś można słyszeć je

w wykonaniu takich czeskich piosenkarzy jak Vladimír Mišík, Michal Prokop, Eva Olmerová, Jiří Suchý, Karel Plíhal czy Zuzana Navarová. Zostały nagrane na kilku albumach: „Město ER” zespołu Framus Five, „Kuře u hodinkách” zespołu Flamenco, „Obelisk” (różni wykonawcy i orkiestra Gustava Broma) oraz „Nebe počká” (Karel Plíhal i Zuzana Navarová). Największym osiągnięciem twórczości poetyckiej Kainara są jednak głęboko przemyślane i czasem gorzko ironiczne tomy „Člověka mám hořce rád” (1959) i „Lazar a píseň” (1960) o codzienności, codziennych smutkach i radościach zwykłych ludzi. Do twórczości dla dzieci po raz ostatni wrócił w zbiorze „Nevidáno neslycháno” (1964). Drogi twórcza i życiowa Kainara zakończyły się 16 listopada 1971 r. podczas pobytu w Donu Literátůw Czechosłowackich w Dobříšu, gdzie zmarł na serce. Jako wybitna osobistość czeskiego narodu został pochowany na Wyszehradzie na Slavínie. (-sl-)

małgorzata pikus, marcin kaleta, joanna litwin

karel jaromír erben

(ur. 7 listopada 1811 w Miletinie, zmarł 21 listopada 1870 w Pradze)

Miał wykształcenie prawnicze, ale pracował przede wszystkim jako historyk i archiwista. Pisał prace o czeskiej historii i już w wieku trzydziestu lat został wybrany na członka Czeskiego Królewskiego Towarzystwa Naukowego (w dzisiejszej terminologii Akademia Nauk). Do czeskiego odrodzenia narodowego włączył się jako poeta,

językoznawca (przyczynił się do ustalenia czeskiej terminologii prawniczej), tłumacz z języków słowiańskich, historyk literatury. Największe, historyczne znaczenie dla czeskiej kultury ma troska Erbena o pisemne, literackie opracowanie twórczości ludowej – pieśni, baśni i legend. Najważniejsze dzieła z tej dziedziny to „Kytice z pověstí národních” (1853), „Písňe národní v Čechách” i „Prostonárodní písně a říkadla” (1864) oraz „České pohádky”, w których znajdziemy także „Złotowłosą”. Nie chodzi tylko o prosty zapis usłyszonej opowieści, ale także o opracowanie artystyczne. Oprócz czeskiej twórczości ludowej zajmował się także pieśniami, legendami i baśniami innych słowiańskich narodów. W 1865 r. ukazała się jego książka „Sto prostonárodních pohádek a pověstí u nářečích původních”, a w 1869 r. tzw. „słowiańska czytanka” czyli „Vybrané báje a pověstí národní jiných větví slovanských”. (-sl-)

janusz kaczmarski, joanna litwin

piotr rodak, dariusz waraksa

joanna gruszka, janusz kaczmarski

marcin kaleta, lidia chrzanówna

joanna litwin, marcin kaleta, janusz kaczmarski

michaela sutorý, joanna gruszka

joanna litwin, janusz kaczmarski

grzegorz widera

těšínské divadlo český těšín, příspěvková organizace,
zřizovatel moravskoslezský kraj, ostravska 67 • 737 35 czeski cieszyn
tel.: +420 558 74 60 22-23 • fax: 558 71 33 72 • info@tdivadlo.cz • www.tdivadlo.cz
prawa autorskie reprezentuje agencja **dilia**, krátkého 1, 190 03 praha 9.

kierownik działu organizacji widowni **dagmar pauliková** • kierownicy pracowni: elektryczno-akustycznej **vladimír rybář** • ślusarsko-modelarskiej **kristina libosková** • krawieckiej **helena prokopová** • perukarskiej **jarmila držíková** • rekwizytorskiej **józef kurek** • kierownik techniczny **roman sekula** • brygadier sceny **marian mandrysz** • światło **martin kozok, martin walenta** • dźwięk **roman majchrzyk, michal maliniak** • fryzjerka **kamila kumpanová** • garderobiana **martina suszková, paula cwiertková** • rekwizyty **silvie urbaniecová** • montażyści dekoracji **jozef břínek, lumír sliva, david cienciala** • redakcja **joanna wania** • zdjęcia **karin dziadková** • opracowanie graficzne i skłád **marian siedlaczek** • druk **PROprint**, s.r.o. český těšín

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

**Do każdej polskiej rodziny.
informacje, publicystyka,
ogłoszenia, sport**

tel. 558 731 766
sekretariat@glosludu.cz

KLUB POLSKIEJ PRASY I KSIĄŻKI

KSIĘGARNIA

Danuta Wirth

ul. Czapka 7 ~ 737 01 Czeski Cieszyn

Godziny otwarcia:

Po-Pt 9.00-12.00 13.00-17.00

w soboty księgarnia nieczynna

tel.: +420 776 390 704

księgarnia@polonica.cz

*Sponsorem kwiatów jest
Kwiaciarnia Leknin
Markéta Rosenbergová*

65 lat ZWROT

Miesięcznik Polaków w Republice Czeskiej

INFORMACJE Z ŻYCIA POLAKÓW W CZECHACH

ROZMOWY, REPORTAŻE, WYDARZENIA,
RELACJE Z IMPREZ, RECENZJE, OPINIE

www.zwrot.cz

Wydawca: Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w RC

www. OX.PL
portal śląska cieszyńskiego

marcin kaleta, jessika pietrzyková

